

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości P. sp. z o.o. w upadłości w R.
przeciwko E. H. i Z. H.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 kwietnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 19 kwietnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt I zaskarżonego wyroku;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;**
- 3. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 5.400,00 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Przesłanką zaskarżenia orzeczenia w postępowaniu cywilnym jest istnienie interesu prawnego w dokonaniu tej czynności. Interes prawny w zaskarżeniu, określany jako *gravamen*, rozumiany jest – najogólniej rzecz ujmując - jako pokrzywdzenie polegające na niekorzystnej dla strony różnicy między zgłoszonym

przez nią żądaniem a sentencją zaskarżonego orzeczenia. Brak tak rozumianego interesu prawnego prowadzi do odrzucenia środka odwoławczego (zob m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSN 2014, Nr 11, poz. 108; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1997 r., I CKN 57/97, OSNCP 1997, Nr 11, poz. 166).

Skarżący zaskarżyli skargą kasacyjną wyrok Sądu drugiej instancji w całości, podczas gdy w punkcie I tego orzeczenia Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok uwzględniając w tej części apelację pozwanych. Zatem rozstrzygnięcie w tym zakresie było dla pozwanych korzystne, co oznacza, że nie mają oni interesu prawnego w kwestionowaniu tej części rozstrzygnięcia. Skarga kasacyjna w części, w której zaskarża rozstrzygnięcie korzystne dla strony, podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z § 2 k.p.c., gdyż w tym zakresie jest niedopuszczalna z uwagi na brak po stronie skarżącej interesu w zaskarżeniu (gravamen).

Przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały poddane badaniu co do rozstrzygnięcia zawartego w pozostałej części wyroku.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wnieśli o przyjęcie skargi do rozpoznania w oparciu o pierwszą, trzecią i czwartą spośród wymienionych przesłanek.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym

przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 oraz z dnia 3 lutego 2012 r. I UK 271/11 - nie publ.). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07 oraz z dnia 9 lutego 2011 r., III SK 41/10 - nie publ.).

Skarżący przedstawiony problem prawny ujęli w pytaniu: „Czy w postępowaniu nakazowym z weksla po przeniesieniu płaszczyzny sporu na grunt stosunku podstawowego między stronami, uzasadnione jest zasądzenie na rzecz powoda roszczenia, od osób fizycznych które podpisały weksel in blanco, zabezpieczający należność spółki jawnej „I..” wobec powoda, jeżeli nie działały w charakterze współników spółki jawnej, ale jako osoby fizyczne, w sytuacji, gdy pomiędzy osobami fizycznymi podpisującymi weksel a powodem brak jest stosunku podstawowego obligującego pozwanych do świadczenia na rzecz powoda?”.

Tak ujęte wątpliwości nie stanowią istotnego zagadnienia prawnego. Odnoszą się bowiem w sposób bezpośredni do stanu faktycznego niniejszej sprawy i tym samym abstrahują od publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Ponadto uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera argumentacji jurystycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen prezentowanego problemu oraz na to, że przepisy dotyczące tej problematyki nie doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, nie publ.).

Skarżący nie wykazali również przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci nieważności postępowania. Zdaniem skarżących, nieważność miała przejawiać się w pozbawieniu możliwości obrony ich praw wskutek zasądzenia przez Sąd pierwszej instancji roszczenie na rzecz powoda w oparciu o podstawę prawną, na którą nie powoływał się powód, przy czym o jej zastosowaniu pozwani zostali poinformowani na etapie uzasadnienia wyroku. Zarzut, który odnosił się do podstawy prawnej powołanej przez powoda, tj. art. 471 k.c., został - zdaniem skarżących - niemal całkowicie pominięty przez Sąd Apelacyjny, co miało pozbawić ich prawa do obrony.

Przewidziane w art. 379 pkt 5 k.p.c. pozbawienie strony możliwości obrony jej praw polega na tym, że strona na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej nie brała udziału w całym postępowaniu lub jego znacznej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych rozprawach przed wydaniem wyroku w danej instancji. Ocena zaistnienia takiej sytuacji procesowej powinna być dokonywana w kontekście konkretnych okoliczności sprawy. Chodzi jednak tylko o wypadki rzeczywistego pozbawienia możliwości obrony, którego skutkiem było niedziałanie strony w postępowaniu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 590/17, nie publ.). Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Okoliczności przytoczone przez skarżących nie wskazują na pozbawienie możliwości obrony ich praw.

Ubocznie należy wskazać, że badanie w postępowaniu kasacyjnym nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji ma charakter pośredni i jest możliwe, gdy skarżący zarzuci sądowi drugiej instancji naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji. Takie uchybienie sądu drugiej instancji może być jednak skuteczną podstawą skargi kasacyjnej tylko wówczas, gdy mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. W niniejszej skardze skarżący nie zarzucili naruszenia art. 386 § 2 k.p.c. Mając na względzie powyższe uwagi należy stwierdzić, że nie zachodzi wskazana przez skarżących nieważność postępowania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, odwołanie się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga przedstawienia, w czym wyraża

się "oczywista zasadność" skargi oraz argumentacji wykazującej, że istotnie skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Celem sformułowania powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest wykazanie oczywistego naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacji, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.). Skarżący wskazali, że skarga jest oczywiście uzasadniona z powodu naruszeń prawa procesowego tj. art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., gdyż Sąd drugiej instancji nie rozpoznał wszystkich zarzutów apelacyjnych. Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje o jej oczywistej zasadności. Okoliczności wskazane przez skarżących nie usprawiedliwiają takiej oceny zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy nie dopatrył się rażącego naruszenia powołanych przepisów, widocznego *prima facie*. Brak jest jakichkolwiek podstaw, aby twierdzić, że w niniejszej sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa.

Należy przypomnieć, że z ustanowionego w przepisie art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2018 r., V CSK 266/17, nie publ.).

Wobec powyższego nie można przyjąć, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

